

**Pastorala Sfântului Sinod
al Bisericii Ortodoxe Române
la *Duminica Ortodoxiei* din Anul Domnului 2024**

**PREACUVIOSULUI CIN MONAHAL,
PREACUCERNICULUI CLER
ȘI PREAIUBIȚILOR CREDINCIOȘI
DIN PATRIARHIA ROMÂNĂ,**

*Har, bucurie și pace de la Dumnezeu Tatăl, Fiul și Sfântul Duh,
iar de la noi părintești binecuvântări!*

*Preacuvioși și Preacucernici Părinți,
Iubiți frați și surori în Domnul,*

Dumnezeiasca Scriptură ne învață că Sfânta noastră Biserică este „trupul lui Hristos, plinirea Celui ce plinește toate întru toți” (*Efesenii* 1, 23). Biserica, având cap pe Mântuitorul Iisus Hristos (*Efesenii* 1, 22), continuă în lume, prin prezența Duhului Sfânt, lucrarea mântuitoare a lui Hristos, propovăduind cuvântul Lui, împărtășind harul dumnezeiesc, conducând spre Împărăția lui Dumnezeu pe toți cei care cred, se botează în numele Sfintei Treimi și Îi urmează Lui.

Dar Lumina lui Hristos, chiar de la începuturile creștinismului, a întâmpinat împotrivire, care, în timp, s-a manifestat prin erezii, schisme, persecuții, diferite tulburări, venite din partea vrăjmașilor Bisericii. Nu a existat punct din învățătura creștină care să nu fie atacat, tăgăduit sau interpretat greșit de învățăturile diferiților eretici. Taina Sfintei Treimi, dumnezeirea și omenitatea Mântuitorului,

pururea-fecioria Maicii Domnului, Sfintele Taine, Sfintele Icoane, Sfânta Cruce, toate au fost contestate. Lupta a fost mare și grea, dar, de fiecare dată, s-au ridicat ierarhi și părinți întăriți și luminați de Duhul Sfânt, care, în timpul Sfintelor Sinoade Ecumenice, au combătut învățăturile greșite și au statornicit dreapta credință.

Astăzi, în prima duminică a Sfântului și Marele Post, numită și *Duminica Ortodoxiei*, ne amintim de biruința dreptei credințe în fața ereziei iconoclaste, sărbătorind, totodată, biruința *Ortodoxiei* în fața tuturor ereziilor.

Cu toate că, încă din primele veacuri creștine, Sfintele Icoane au avut un loc aparte în cultul Bisericii și au constituit o componentă importantă a vieții religioase a credincioșilor, au existat voci care le-au respins, devenind luptători aprigi împotriva lor, adică iconoclaști.

Cel dintâi împărat bizantin care a emis acte oficiale împotriva cinstirii icoanelor a fost Leon al III-lea Isaurul (717-741). Acesta a promulgat între anii 726 și 729 mai multe decrete iconoclaste. Pentru Biserică a fost o perioadă zbuciumată, în care apărătorii dreptei credințe au avut de suferit: unii au fost torturați, alții, exilați, iar alții au murit ca martiri. Atunci au fost distruse și numeroase icoane, adevărate comori ale Bisericii Ortodoxe.

Unul dintre cei care s-au ridicat hotărât în apărarea Sfintelor Icoane a fost Sfântul Ioan Damaschin, marele teolog și viețuitor al Mănăstirii „Sfântul Sava” din pustiu Iudeei. Alți părinți care au apărat cu argumente solide cinstirea Sfintelor Icoane au fost Sfântul Teodor Studitul, Sfântul Nichifor Mărturisorul, Sfântul Grigorie Decapolitul ș.a.

Tulburările provocate de iconoclaști au continuat, încât, în anul 787, împărăteasa Irina (+802), în calitate de regentă, cu sprijinul patriarhului Tarasie al Constantinopolului (784-806), a convocat Sinodul al VII-lea Ecumenic la Niceea, în provincia Bitinia din Asia Mică. Sinodul, la care au participat aproximativ 350 de episcopi, a hotărât că cinstirea icoanelor este o practică bineplăcută lui Dumnezeu. De asemenea, a precizat că icoanele pot fi pictate și trebuie cinstite, pentru că pe ele sunt zugrăvite chipurile unor persoane sfinte, iar cinstirea nu este adresată materiei icoanei, ci persoanei reprezentate pe icoană.

Liniștea, însă, nu s-a așezat în Biserică nici după Sinodul al VII-lea Ecumenic din anul 787. Potrivnicii icoanelor au continuat lupta. Pentru a pune capăt controverselor, împărăteasa Teodora a

Bizanțului (842-846), împreună cu patriarhul Metodie, au convocat un Sinod la Constantinopol, în martie 843. Sinodul a stabilit învățătura ortodoxă despre cinstirea icoanelor, pe temeiul Sfintei Scripturi și al scrierilor Sfinților Părinți, și a declarat valabile toate hotărârile celor șapte Sinoade Ecumenice. Întrucât restabilirea cultului icoanelor a avut loc în ajunul primei duminici din Postul Mare, aceasta a fost numită *Duminica Ortodoxiei*. De atunci, în fiecare an, în prima duminică din Postul Mare, care constituie un prim popas în urcușul duhovnicesc spre Înviere, Biserica dreptmăritoare din întreaga lume amintește de biruința asupra iconoclaștilor și aduce un omagiu celor care au luptat pentru dreapta credință.

Cuvântul „Ortodoxie” înseamnă „dreaptă credință” sau „dreaptă slăvire”. *Orthodoxia* înseamnă „a crede drept” nu în ceva, ci în Cineva, în Dumnezeu cel adevărat. *Orthodoxia* este legătura vie a omului cu Hristos, care ne duce la Dumnezeu Tatăl, la viața veșnică, deoarece spune Mântuitorul Hristos: „Eu sunt Calea, Adevărul și Viața. Nimeni nu vine la Tatăl decât prin Mine” (*Ioan* 14, 6). Cu alte cuvinte, credința în Mântuitorul nostru Iisus Hristos este calea adevărată care ne duce la viața veșnică.

Duminica Ortodoxiei este și o aducere-aminte de credința strămoșilor noștri, care este credința Sfinților Apostoli, a Sfinților Părinți și a martirilor, și de felul cum înaintașii noștri au trăit și au apărat credința adevărată. *Duminica Ortodoxiei* este un moment de reflecție și de conștientizare a îndatoririlor care ne revin și nouă pentru a păstra tezaurul credinței moștenit de la strămoși și a-l transmite generațiilor viitoare, pentru a ne face datoria față de Dumnezeu și față de înaintașii noștri.

Dreptmăritori creștini,

Temeiul reprezentării iconografice a Domnului nostru Iisus Hristos, a Maicii Sale și a sfinților este Întruparea Celei de a doua Persoane a Sfintei Treimi, Fiul lui Dumnezeu. Sfântul Evanghelist Ioan spune: „Și Cuvântul S-a făcut trup și S-a sălășluit între noi și am văzut slava Lui, slavă ca a Unuia-Născut din Tatăl, plin de har și de adevăr” (*Ioan* 1, 14). Și tot Sfântul Ioan Teologul mărturisește: „Ce era de la început, ce am auzit, ce am văzut cu ochii noștri, ce am privit și mâinile noastre au pipăit despre Cuvântul vieții, și Viața s-a arătat și am văzut-o și mărturisim și vă vestim Viața de veci, care era la Tatăl și s-a arătat nouă” (*1 Ioan* 1, 1-2).

Astfel, icoana Mântuitorului nostru Iisus Hristos ne amintește de smerenia Fiului lui Dumnezeu, Care „S-a deșertat pe Sine, chip de rob luând, făcându-Se asemenea oamenilor, și la înfățișare aflându-Se ca un om, S-a smerit pe Sine, ascultător făcându-Se până la moarte, și încă moarte pe cruce” (*Filipeni* 2, 7), pentru a ne face pe noi, oamenii, fiii lui Dumnezeu după har (cf. *Ioan* 1, 12). Mântuitorul S-a smerit pe Sine, S-a pogorât din cer pe pământ, pentru ca pe oameni să-i ridice de pe pământ la cer.

Icoana nu este un idol, cum greșit au interpretat prigonitorii Sfințelor Icoane și interpretează astăzi cei care tăgăduiesc cinstirea acestora. Idolul este zeul inventat, care nu există în realitate, un chip cioplit la care se închinau păgânii, crezând că acesta le ascultă și le împlinește cerințele. Icoana este un chip al unei persoane reale, fie că este Mântuitorul nostru Iisus Hristos, Maica Domnului sau sfinții lui Dumnezeu. Între icoană și persoana zugrăvită pe ea există o legătură duhovnicească, iar noi cinstim nu materia (lemnul sau pânza), ci persoana pictată, stabilindu-se o legătură tainică între prototip și noi. Creștinul ortodox, când se roagă în fața icoanelor, nu zice „icoană, ajută-mă!”, ci „Doamne, miluiește-mă!”, „Maica Domnului sau Precurată Fecioară, ajută-mă!”, „Sfinte Ierarhe Nicolae sau Sfinte Gheorghe, roagă-te pentru noi!”.

Icoanele ne pun în față scene din Sfânta Scriptură sau chipuri de persoane cu viață bineplăcută lui Dumnezeu, care s-au învrednicit de fericirea vieții veșnice în Împărăția cerurilor, amintindu-ne că omul este chemat la sfințenie.

Icoanele sunt ferestre spre veșnicie, prin care sufletul nostru, privind spre cele sfinte, se înalță, crește duhovnicește. Este greu să ne imaginăm o casă de creștin dreptmăritor sau o biserică în care să nu fie nicio icoană. Un asemenea spațiu ar fi ca un deșert, un loc pustiu, fără Dumnezeu.

Icoana înlesnește comunicarea cu persoana zugrăvită pe ea, către care noi îndreptăm rugăciunea noastră. În fața icoanei, rugăciunea este tainică, mai smerită, mai intensă. Icoana ne ajută să ne adunăm gândurile, să ne concentrăm atenția la rugăciune. Prezența harică a persoanei zugrăvite pe icoană devine un învățător care ne amintește că toți suntem chemați să ne facem părtași fericirii veșnice și că putem dobândi și noi, prin faptele credinței, Împărăția lui Dumnezeu.

Icoana ne arată că omul poate birui păcatul și poate ajunge la îndumnezeire, cu ajutorul harului Duhului Sfânt și prin viață curată.

Iubiții noștri fi duhovnicești,

Biserica Ortodoxă Română, în calitate de „mamă spirituală a poporului român” (Mihai Eminescu), a avut grijă tot timpul de fiii săi, indiferent unde s-au aflat aceștia, în țară sau în afara granițelor. Prin diferite programe de asistență social-filantropică au fost construite cantine pentru oamenii cu venituri modeste, au fost ridicate case pentru bătrâni, unități medicale pentru bolnavi, cămine pentru copii ș.a. Această activitate caritabilă a fost posibilă prin contribuția fiecărui membru al Bisericii, care a donat cu dărnicie din puținul său.

Una dintre poruncile Mântuitorului este să fim milostivi: „Fiți milostivi, precum și Tatăl vostru este milostiv” (*Luca* 6, 36). Milostenia este manifestarea virtuții bunătății. Creștinul ortodox știe că, atunci când este milostiv, se aseamănă cu Dumnezeu, iar „Dumnezeu iubește pe cel care dă cu voie bună” (*2 Corinteni* 9, 7). Să nu uităm de semenul nostru care este în lipsuri, de cel flămând, de cel gol, de cel însetat, de cel bolnav, de cel din închisoare, de cel străin și pribeag, de cel în suferință, de cel întristat și înstrăinat, de cel care a rămas pe drumuri, fără adăpost, înțelegând că în fiecare dintre acești confrăți ai noștri suferă tainic Însuși Hristos, Mântuitorul nostru (cf. *Matei* 25, 35-36).

Pentru susținerea activităților misionar-pastorale și social-filantropice ale Bisericii Ortodoxe Române, a fost instituit *Fondul Central Misionar*, în care sunt depuse donațiile de la fiecare parohie sau mănăstire a Bisericii Ortodoxe Române. *Fondul Central Misionar* este o expresie a solidarității ortodocșilor români, dar și o mărturie a unității de neam.

De susținerea acestui *Fond* beneficiază, în fiecare an, comunități parohiale, biserici, mănăstiri și așezăminte sociale din țară și din diaspora, care contribuie, astfel, prin activitățile misionare, sociale, educaționale și caritative, la păstrarea identității noastre românești.

Și în acest an ne adresăm, așadar, preoților și credincioșilor Sfintei noastre Biserici, cu îndemnul de a participa la colecta pentru *Fondul Central Misionar* și de a contribui fiecare după puterea și inima lui, din dragoste față de Dumnezeu și față de semenii, având conștiința că, ajutând Biserica neamului, ne ajutăm pe noi înșine ca popor dreptcredincios.

Având nădejdea că îndemnul nostru va fi auzit și că veți răspunde cu dărnicie creștină, vă mulțumim pentru generozitate și

ne rugăm lui Dumnezeu să vă binecuvânteze cu darurile Sale cele bogate și să vă ajute în urcușul duhovnicesc spre Slăvitul Praznic al Învierii Domnului nostru Iisus Hristos!

Harul Domnului nostru Iisus Hristos și dragostea lui Dumnezeu Tatăl și împărtășirea Sfântului Duh să fie cu voi cu toți! (2 Corinteni 13, 13).

**PREȘEDINTELE SFÂNTULUI SINOD
AL BISERICII ORTODOXE ROMÂNE**

† DANIEL

Arhiepiscopul Bucureștilor,
Mitropolitul Munteniei și Dobrogei,
Locțiitorul tronului Cezareei Capadociei și
Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române

† TEOFAN,

Arhiepiscopul Iașilor și
Mitropolitul Moldovei și Bucovinei

† ANDREI,

Arhiepiscopul Vadului, Feleacului și
Clujului și Mitropolitul Clujului,
Maramureșului și Sălajului

† IOAN,

Arhiepiscopul Timișoarei și
Mitropolitul Banatului

† IOSIF,

Arhiepiscopul Ortodox Român
al Europei Occidentale și
Mitropolitul Ortodox Român
al Europei Occidentale și Meridionale

† NICOLAE,

Arhiepiscopul Ortodox Român al
Statelor Unite ale Americii și Mitropolitul
Ortodox Român al celor două Americi

† LAURENȚIU,

Arhiepiscopul Sibiului și
Mitropolitul Ardealului

† IRINEU,

Arhiepiscopul Craiovei și
Mitropolitul Olteniei

† PETRU,

Arhiepiscopul Chișinăului,
Mitropolitul Basarabiei și
Exarhul Plaiurilor

† SERAFIM,

Arhiepiscopul Ortodox Român
al Germaniei, Austriei și Luxemburgului
și Mitropolitul Ortodox Român
al Germaniei, Europei Centrale și de Nord

† NIFON,

Mitropolit onorific,
Arhiepiscopul Târgoviștei
și Exarh Patriarhal

† TEODOSIE, Arhiepiscopul Tomisului	† CALINIC, Arhiepiscopul Sucevei și Rădăuților
† IRINEU, Arhiepiscopul Alba Iuliei	† VARSANUFIE, Arhiepiscopul Râmnicului
† IOACHIM, Arhiepiscopul Romanului și Bacăului	† CALINIC, Arhiepiscopul Argeșului și Muscelului
† CIPRIAN, Arhiepiscopul Buzăului și Vrancei	† CASIAN, Arhiepiscopul Dunării de Jos
† TIMOTEI, Arhiepiscopul Aradului	† IGNATIE, Episcopul Hușilor
† LUCIAN, Episcopul Caransebeșului	† SOFRONIE, Episcopul Ortodox Român al Oradiei
† IUSTIN, Episcopul Ortodox Român al Maramureșului și Sătmăruului	† NICODIM, Episcopul Severinului și Strehaiei
† ANTONIE, Episcopul de Bălți	† VENIAMIN, Episcopul Basarabiei de Sud
† VINCENTIU, Episcopul Sloboziei și Călărașilor	† ANDREI, Episcopul Covasnei și Harghitei
† GALACTION, Episcopul Alexandriei și Teleormanului	† AMBROZIE, Episcopul Giurguiului
† SEBASTIAN, Episcopul Slatinei și Romanaților	† VISARION, Episcopul Tulcii
† PETRONIU, Episcopul Sălajului	† NESTOR, Episcopul Devei și Hunedoarei
† IERONIM, Episcopul Daciei Felix	† SILUAN, Episcopul Ortodox Român al Ungariei
† SILUAN, Episcopul Ortodox Român al Italiei	† TIMOTEI, Episcopul Ortodox Român al Spaniei și Portugaliei
† MACARIE, Episcopul Ortodox Român al Europei de Nord	† MIHAIL, Episcopul Ortodox Român al Australiei și Noii Zeelande
† IOAN CASIAN, Episcopul Ortodox Român al Canadei	† VARLAAM PLOIEȘTEANUL, Episcop-vicar patriarhal

- † **PAISIE SINAITUL,**
Episcop-vicar
patriarhal
- † **NICHIFOR BOTOȘĂNEANUL,**
Episcop-vicar
al Arhiepiscopiei Iașilor
- † **BENEDICT BISTRITĂNEANUL,**
Episcop-vicar al Arhiepiscopiei
Vadului, Feleacului și Clujului
- † **MARC NEMȚEANUL,**
Episcop-vicar
al Arhiepiscopiei Ortodoxe Române
a Europei Occidentale
- † **SOFIAN BRAȘOVEANUL,**
Episcop-vicar
al Arhiepiscopiei Ortodoxe Române
a Germaniei, Austriei și Luxemburgului
- † **EMILIAN CRIȘANUL,**
Episcop-vicar
al Arhiepiscopiei Aradului
- † **GHERONTIE HUNEDOREANUL,**
Arhiereu-vicar
al Episcopiei Devei și Hunedoarei
- † **TEOFIL DE IBERIA,**
Arhiereu-vicar
al Episcopiei Ortodoxe Române
a Spaniei și Portugaliei
- † **TIMOTEI PRAHOVEANUL,**
Episcop-vicar
al Arhiepiscopiei Bucureștilor
- † **ILARION FĂGĂRĂȘANUL,**
Episcop-vicar
al Arhiepiscopiei Sibiului
- † **PAISIE LUGOJEANUL,**
Episcop-vicar
al Arhiepiscopiei Timișoarei
- † **NECTARIE DE BRE TANIA,**
Episcop-vicar
al Arhiepiscopiei Ortodoxe Române
a Europei Occidentale
- † **DAMASCHIN DORNEANUL,**
Episcop-vicar
al Arhiepiscopiei Sucevei
și Rădăuților
- † **TIMOTEI SĂTMĂREANUL,**
Arhiereu-vicar
al Episcopiei Ortodoxe Române
a Maramureșului și Sătmarului
- † **ATANASIE DE BOGDANIA,**
Arhiereu-vicar
al Episcopiei Ortodoxe Române a Italiei